જમાઅતે ઈસ્લામી
શું છે ?

મુરત્તિબ

હઝ. મુફતી ઈસ્માઈલ વાડીવાલા સાહબ
શેખુલ હદીસ જામેઅહ હુસૈનિયહ-રાંદેર

પ્રકાશક

અંજુમને તઅમીરે મિલ્લત
સોદાગરવાડ, ચુડગર મસ્જીદ, સુરત-૩.

બે-બોલ

નહમદુહુ વનુસલ્લી અલા રસુલિહિલ કરીમ

ઈસ્લામની ખિદમતના નાપ પર હંમેશા નવી ગુમરાહ જમાઅતો નીકળતી રહી છે. અને ઈસ્લામ અને મઝહબનું લેબલ લગાવી લોકો સમક્ષ આવી ખુદા અને રસુલ (સ.લ.) નું નામ લઈ લોકોને ખોટી દોરવણી કરતી રહી છે. આપ (સ.લ.) નું ફરમાન છે કે મારી ઉમ્મતના ૭૩ ફિર્કા થશે. તેમાંથી એક ફિર્કા સિવાય બધા દોઝખમાં જશે. (મિશ્કાત પેજ ૩૦) આજ કાલ ઈસ્લામ અને મુસલમાનોનું હિત ઝાહેર કરી જમાઅતે ઈસ્લામી લોકોને પોતાની જાલમાં ફસાવી રહી છે. પરંતુ આલિમોના મત મુજબ જમાઅતે ઈસ્લામી તેજ ૭૨ ફિર્કાઓમાંથી એક છે. જેને ગેરનાજી (દોઝખથી છુટકારો ન પામનાર) આપ સલ. એ ફરમાવ્યું છે.

જેમના લેકચરો, લખાણો, દેખાવમાં બહુજ સરસ અને દીલચસ્પ હોય છે પરંતુ એજ લખાણોમાં એવી વાતો હોય છે જે લોકોને સહાબા, મુહદ્દીસો અને મહાન બુઝુર્ગો બલ્કે હદીસો અને અંબિયા (અલ.) થી પણ બદઝન કરી આપે છે. એમની વાતો એવી હોય છે જેમ કે મીઠી વાનગીમાં ઝહર મેળવેલું હોય.

હઝરત અબુહુરૈરહ (રદી.) થી રિવાયત છે કે હુઝુર (સલ.) એ ફરમાવ્યું કે અંતિમ ઝમાનામાં એવો ધોકો આપનાર અને જુઠા લોકો હશે જેઓ તમારી પાસે એવી હદીસો લાવશે જેને ન તો તમે સાંભળ્યું હશે અને ન તમારા વડીલોએ સાભળ્યું હશે. માટે તેમનાથી બચશો અને તેઓને તમારાથી બચાવશો જેથી તેઓ ન તો તમને ગુમરાહ કરે અને ન તો ફિતનામાં સંડોવી આપે.

(મિશ્કાત શ. પે. ૨૮)

હદીસ શરીફનો મતલબ એ છે કે આખરી ઝમાનામાં કેટલાક એવા લોકો પેદા થશે જેઓ તકવા અને પરહેઝગારીનો ડોળ (ઢોંગ) કરીને લોકોને ભડકાવશે અને લોકોને કેહશે કે હમો આલિમ અને મશાઈખ છીએ અને તમને દીને ઈસ્લામની દઅવત આપીએ છીએ અને જુઠી હદીસો પોતાના તરફથી બનાવીને લોકો સમક્ષ રજુ કરશે, બાતિલ અને ખોટા અહકામ બતલાવશો અને ખોટી માન્યતાઓં (અકીદા) ના બીજ લોકોમાં વાવશે, જેને કારણે હક અને બાતિલ વાતો વચ્ચે મર્યાદા મૂકવી મુશ્કેલ થઈ પડશે.

માટે મુસલમાનોને જોઈએ કે જો તેઓ આવા લોકોથી મળે તો તેઓથી બચે, એમ ન બને કે તેઓ પોતાના ઢોંગ અને ધોકાથી લોકોને કસોટી (મુસીબત) માં મુકી આપે. જેને કારણે દીની અને ગેર દીની વાતો સમજવું મુશ્કેલ થઈ પડે જેથી અજ્ઞાનતાને લીધે આપ (સલ.) અને સહાબએ કિરામ (રદી.) તેમજ બુઝુર્ગો પ્રત્યે ગલત અકીદાઓ દિલમાં પ્રવેશી જવાથી અલ્લાહ અને રસુલ (સલ.) ની નારાઝગીનું કારણ ન બની જાય.

"ઈન્નફી ઝાલિક લઝિકરા લિમનકાન લહુ કલ્બુન અવ અલ્કસ્સમ્અ વહુવ શહીદ".

તરજુમો :- બેશક એમાં એવા માણસ માટે મહાન નસીહત છે. જે પોતાનામાં દીલ રાખતો હોય અથવા ધ્યાન પૂર્વક વાત સાંભળવા કાન ધરતો હોય (પા. ૨૬ સુ. કાફ. આ. ૩૭).

નાચીઝ
ઈસ્માઈલ ગુફિરલહુ

જમાઅતે ઈસ્લામીના જે અકીદાઓ શરીઅત વિરૂદ્ધ છે તેમાંથી અમુક આપ સમક્ષ રજુ કરવામાં આવે છે. વલ્લાહુ મુલ્હિમુર્રર શરાદ વસ્સવાબ.

નબીઓના માસુમ હોવાતી ઈન્કાર :-

જમ્હુર અલહે સુન્નત તેમજ દરેક મુસલમાનનો અકીદો છે કે બધાજ નબીઓ દરેક પ્રકારના નાના મોટા દરેક ગુનાહોથી માસુમ છે. શરહે ફિક્હ અકબરમાં મુલ્લા અલી કારી (રહ.) એ લખ્યું છે કે બધાજ નબીઓ નાના અને મોટા દરેક ગુનાહથી પાક છે - અલઅમ્બીયા અલહીમુસ્સલાતુ વસ્સલામ કુલ્લુહુમ મુનઝ્ઝહુન અનીસ્સગાઈર વલ કબાઈર અય મીન જમીઈલ મઆસી (શરહુલ ફિકહિલ અકબર પેજ નં. ૫૪) જમાઅતે ઈસ્લામીના સ્થાપક મૌદુદી સા. નબીઓ વિષે લખે છે કે અસલમાં ગુનાહોથી પાક રહેવું અંબિયાની જાત માટે જરૂરી નથી બલ્કે અલ્લાહ તઆલાએ મસ્લિહતને લીધે અને લગઝિશોથી હિફાઝત કરી છે. અલ્લાહ તઆલાએ ઈરાદાપૂર્વક દરેક નબી (અલ.) થી કોઈને કોઈ વખત પોતાની હિફાઝત ઉઠાવી એક બે-લગઝિશો થવા દીધી છે. (તફહીમાત પેજ ૪૩૨)

મૌદુદી સાહેબે અંબિયા (અલ.) ના ગુનાહોથી પાક હોવાનો ઈન્કાર કરી આખા દીને અસ્લામને ખોખરો કરી નાંખ્યા છે. કારણ કે એવી હાલતમાં દીનની કોઈ વાત ભરોસા પાત્ર રહેતી નથી. એક જગ્યાએ લખે છે કે ***ઘણાં વખત અંબિયા સુદ્ધાંને શરીર નફસના ખતરા પેશ આવે છે.(તફહીમાત ૧૬૩-૧)*** હાલાંકે દરેક મુસલમાનનો અકીદો છે કે દરેક નબી અને રસુલ માટે ગુનાહોથી

પાક હોવું જરૂરી છે તેમનું ઝાહિર અને બાતિન એક સરખું હોય છે. અગર આમ લોકો જેમ અંબિયા (અલ.) પણ માસુમ ન હોય તો આમ માણસો અને નબિઓ માં ઈમ્તિયાઝી શાન શું રહેશે. ?

શઅર: અદબ ગાહેશેસ્ત ઝેરે આસ્માં અઝ અર્શ નાઝુક તર નફસ
ગુમ કરદા મી આયદ જુનેદો બાયઝીદ ઈજા.

મૌદુદીની દરીદા દહની અને શોખ ચશમી જુઓ. "નકલે કુફ્ર કુફ્ર ન બાશદ".

હઝરત દાઉદ અલ. કે ફેલમે ખ્વાહિશે નફસ કા કુછ દખલ થા ઈસ્કા હાકિમાના ઈકતિદાર કે નામુનાસિબ ઈસ્તીમાલ સે ભી કોઈ તઅલ્લુક થા ઔર વો કોઈ એસા ફેલ થા જો હક કે સાથ હુકુમત કરનેવાલે કો ઝેબ ન દેતા થા (તફહીમુલ કુર્આન ભાગ ૪ સુરએ સાદપેજ નં. ૩૨૭) (સીરાતે મુસ્તકીમ ૧૩૧).

નુહ અલ. વિષે લખે છે :-

બસાઅવકાત કીસી નાઝુક નફસિયાતી મોકાપર નબી જેસા અઅલા વ અશરફ ઈન્સાનભી થોળી દરે કે લીયે અપની બશરી કમઝોરીસે મગલુબ હો જાતા હે (સીરાતે મુસ્તકીમ પેજ નં. ૧૩૧, તફહીમુલ કુર્આન ભાગ ૨, પેજ ૩૪૩).

હઝરત યુનુસ અલ. વિષે લખે છે :-

હઝરત યુનુસ અલ. સે ફરીઝએ રીસાલત કી અદાયગીમે કુછ કોતાહયોં હો ગઈ થી ગાલીબન ઉન્હોને બે સબર હોકર કબલ ઝ વક્ત અપના મુસ્તકર ભી છોળ દીયા થા. (તફહીમુલ કુર્આન ૩૧૨, ભાગ-૨, સુરએ યુનુસ).

સહાબા (રદી.) ના મિઅયારે હક હોવાનો ઈન્કાર.

અંબિયા અલ. પછી સૌથી મુકદસ જમાઅત સહાબએ કિરામની છે જેમના માટે "રઝીયલ્લાહુ અન્હુમ" અલ્લાહ તેઓથી રાઝી થયો. લકદ રદીયલ્લાહુ અનીલ મુઅમીનીન... અલબત્ત અલ્લાહપાક આ ઈમાન વાલાઓથી રાજી થઈ ગયો જ્યારે કે તેઓ (બાવરના) ઝાડના નીચે આપથી બૈઅત કરી રહ્યા હતા. (પા.૨૬ સુ. ફતહ) કુર્આનમાં ફરમાવી અલ્લાહપાકે પોતાની રઝામંદીનું સર્ટિફિકેટ આપ્યું છે. આપ સલ. ની રિફાકતની જે બુર્ઝુગી એમને મળી છે. પુરી ઉમ્મતના નેક અમલો મલીને પણ તેની બરાબરી નથી કરી શકતા. આપ સલ. નું ફરમાન છે. મારા સહાબાને બુરુ ન કહો અને કસમ ખાયને આપ સલ. એ ફરમાવ્યું અગર તમારામાંથી કોઈ ઉહદ પહાડ બરાબર સોનું (અલ્લાહના રસ્તામાં) ખર્ચ કરે તો પણ મારા સહાબાના એકમુદ અથવા એનાથી અર્ધુ (એકસેર) ખર્ચ કરવા બરાબર નથી થઈ શકતું (અબુદાઉદ ૬૪ બુખારી ૫૧૮/૧).

આવી પાક હસ્તીયો વિષે કહેવામાં આવે છે. ***"સહાબાથી ભુલ શું મોટા મોટા ગુનાહ થયા છે એ કયાંનું દીન અને ઈમાન છે કે તેમની ગલતીને ગલતી કહેવામાં ન આવે"*** પરંતુ મોદુદી ન તો આલિમ છે અને ન તો કોઈ મદ્રેસામાં તાલીમ હાસીલ કરી એક કલમબાઝ હતા. આ વાત સારી રીતે સમજી લેવી જોઈએ કે સહાબએ કિરામ (રદી.)ને અલ્લાહ અને રસુલ સલ. એ ઉમ્મતના રહબર, તેમની તાબેદારી કરવા અને મુહબ્બત રાખવા ફરમાવ્યું છે આપ સલ. એ ફરમાવ્યું નજાત પામનાર નાજી એક ફિરકો હશે. અરઝ કરી તે કોણ હશે? ફરમાવ્યું, માઅન અલૈહે વઅસ્હાબી જે

રસ્તા પર હું અને મારા સહાબા ચાલનાર છે *અસ્હાબી કન્નુજુમ* અને આપ સલ. એ ફરમાવ્યું ખૈરો ઉમ્મતી અલ્કરનુલ્લઝી બુઈસ્તુ ફીહીમ. મારી ઉમ્મતમાંથી સૌથી વધુ સારા તે લોકો છે જેમાં મને પેદા કરવામાં આવ્યો "પહેલી કરન" મુદત ૧૨૦ વરસ છે. (અબુદાઉદ હાશિયહ ૬૪૦, બુખારી શ. અને હાશિયહ ૩૬૨) જ્યારે ઉમ્મતની સૌથી મુકદ્દસ જમાઅત સહાબાએ કિરામ રદી. ની આ હાલત છે તો દીનના બુર્ઝુગો અને અવલીયાની એમના નજદીક શું વિસાત. મૌદુદી સા. ફરમાવે છે કે *આપ (સલ.) સિવાય હકનો કોઈને રેહબર બનાવવામાં ન આવે. કોઈને નુકતાચીનીથી પાક સમજવામાં ન આવે અને કોઈની ગુલામીમાં સપડાય નહીં* (દસ્તુરે જમાઅતે ઈસ્લામી) ઈમાન સહીહ થવા માટે દરેક ફરિશ્તાઓ, કિતાબો અને દરેક રસુલોને સાચા સમજવા જરૂરી છે. (શરહે ફિકહ અકબર પેજ ૧૧) કુર્આને હકીમમાં છે મુસલમાનો શ્રદ્ધા રાખે છે હમો તેના પયગમ્બરો ઉપર ઈમાન લાવ્યા અને તેના પયગમ્બરોમાંથી કોઈમાં ફરક કરતા નથી. (સુરએ બકરહ)

આપ (સલ.) એ ફરમાવ્યું :-

મારા સહાબા સિતારાઓ જેમ છે જેમની પણ તાબેદારી કરશો તો સીધો માર્ગ મેળવશો (હદીસ) ખુદાપાક રસુલોમાં ફરક ન કરવા બાબત ફરમાવે છે અને હુઝુર (સલ.) સહાબાની પરેવીમાં સીધો માર્ગ મેળવવા માટે ફરમાવે છે જ્યારે મૌદુદી સા. રસુલોમાં ફરક કરવા અને મિઅયારે હક્ક ન હોવા માટે કહી રહ્યા છે. "બેબી તફાવુતે રાહ અઝ કુનીસ્ત તા બકુજા".

સહાબએ કિરામ (રદી.) વિષે ઝુબાન દરાઝી :

સહાબા (રદી.) વિષે હમારો અકીદો છે કે બધા સહાબા નેક અને ભરોસાપાત્ર છે. તેમની બુરાઈ કરનાર સખત ગુનેહગાર છે પરંતુ મૌદુદી સા. ની કલમ સહાબા વિષે પણ ગમે તેમ લખતા અચકાતી નથી લખે છે કે *'બસા અવકાત સહાબા પર ભી બશરી કમઝોરીયોંકા ગલબા હોજાતા થા ઔર વો એક દુસરે પર ચોટેં કર જાતે થે ઈબ્ને ઉમર (રદી.) ફરમાને લગે કે અબુ હુરયરહ ઝુઠે હૈં. હઝરત આયશાને એક મૌકે પર અનસ ઔર અબુ સઈદ ખુદરી (રદી.) કે મુતઅલ્લીક ફરમાયા કે વો હદીસે રસુલકો ક્યા જાને વો તો ઉસ ઝમાનેમેં બચ્ચે થે, હઝરત અલીને એક મૌકે પર મુગીરા બિન શૌઅબાકો ઝુઠા કરાર દીયા. ઉબાદા બિન સામિતને એક મસ્લા બનાયા કરતે હુવે મસઉદ બિન અવસ અન્સારી પર ઝુઠકા ઈલ્ઝામ લગા દિયા.* (તફહીમાત પેજ ૩૨૧)'

અલ્લાહ પાક પોતાના કલામમાં સહાબાએ કિરામ (રદી.) ની તઅરીફ આ પ્રમાણે કરી છે. "જ્યારે કાફિરોએ પોતાના દિલોમાં જહાલતની હઠ જમાવી ત્યારે અલ્લાહે પોતાના રસુલ તથા મુસલમાનો પર પોતાના તરફથી શાંતિ ઉતારી તેને તકવાની વાત ઉપર જમાવી રાખ્યા અને તેઓજ એના વધુ હકદાર અને લાયકજ હતાં" (પારહ ૨૬, સુરએ ફતહ)

મતલબ એ છે કે સહાબા તવહીદના પાકા સહાયક હતા એવા જ વફાદાર લોકો જોશ અને આવેશના વખતે પણ પોતાની તમન્નાઓને અલ્લાહની ખુશી અને દીની બાબતોની તઅઝીમ ખાતર કુરબાન કરી શકે છે અને તે સદ્ગુણો માટે ખુદાપાકે સહાબાને

ખાસ રીતે ચુંટી લીધા હતા જેથી તેઓ સૌથી વધુ હકદાર હતા, સહાબા નેક રસ્તા પર છે, તેનું વર્ણન ખુદાપાકે આ પ્રમાણે કર્યું છે. અલ્લાહે તમારા દિલોમાં (કામિલ) ઈમાનનો પ્રેમ આપ્યો અને તમારા અંત:કરણોમાં તેની ખૂબી રચાવી દીધી અને કુફ્ર તથા ગુનાહ તેમ (સાધારણ) ના-ફરમાનીથી તમને નફરત આપી એવા લોકો જ નેક માર્ગ પર છે. (પારહ ૨૬ સુરએ હુજુરાત).

અલ્લાહપાક જે સહાબાને લાયક ઠેરવે છે અને જેઓ માટે નેક માર્ગ પર હોવાનું ફરમાવે છે તે સહાબા વિષે ગમે તેમ લખવાથી મોદુદી સા. અચકાતા નથી. "બરીં જુરઅત અઝ આસમાં ગર ખું બે બારદ બજાસ્ત".

મારા સહાબા વિષે અલ્લાહથી ડરો :

અલ્લાહ તઆલાએ કુર્આને પાકમાં સહાબાને તકવાના હકદાર બનાવ્યા પોતાની રઝામંદીનું એઅલાન કરયું તેમજ હુઝુર સલ. ફરમાવે છે મારા સહાબાના મામલામાં અલ્લાથી ડરો જેણે સહાબાથી મુહબ્બત રાખી તેણે મારાથી મુહબ્બત હોવાને લઈ સહાબાથી મુહબ્બત રાખી અને જેણે તેમનાથી દુશ્મનાવટ રાખી તેણે મારાથી દુશ્મનાવટ હોવાને લઈ સહાબાથી અદાવત રાખી ઈત્તકુલ્લાહ ફી અસ્હાબી ફમન અહબ્બહુમ. ફબેહુબ્બી અહબ્બહુમ, વ મન અબ્ગઝહુમ ફબે બુગ્ઝી અબ્ગઝહુમ (તિરમીઝી ૨૨૬/૨).

રસુલુલ્લાહ (સલ.) ના શક્કી હોવાની માન્યતા :-

મૌદુદી સા. લખે છે કે *જુદી જુદી વાતો આપ (સલ.) થી હદીસોમાં સાબીત છે તે દર અસલ આપના કયાસો છે જેના વિષે આપ (સલ.) પણ શકમાં હતા* (રસાઈલ વ મસાઈલ પેજ ૧૭૧ રબીઉલ અવ્વલ ૬૫ હી.)

મૌદુદી સા. નું મજકુર લખાણ સદંતર કુર્આનના વિરૂદ્ધ છે. અલ્લાહપાક ફરમાવે છે આ તમારા સાથી રસુલ (સલ.) માર્ગ ભુલ્યા નથી કે અવળે રસ્તે ચાલ્યા નથી અને તે પોતાની મનેચ્છાથી કાંઈ કેહતા નથી એ તો માત્ર વહી છે જે મોકલવામાં આવે છે. (સુરએ નજમ).

મતલબ એ કે કોઈ કામ તો શું એક અક્ષર પણ આપના મુખથી મનેચ્છાનુસાર નિકળતો નથી બલ્કે દીન સંબંધી આપ જે કાંઈ કહે છે તે અલ્લાહની મોકલેલી વહી અને તેના હુકમ અનુસાર હોય છે. બીજી જગ્યાએ ખુદાપાક ફરમાવે છે 'અને રસુલ તમને જે કાંઈ આપે તે લઈ લો અને જેનાથી તમને રોકે તે તજી દો.' (પારહ ૨૮ સુ. હશર).

શું શકવાળી વાતો ઉપર અલ્લાહ અમલ કરવા માટે કહે છે? અલ્લહપાકનો ઈરશાદ છે ઈમાનવાળા તો તે લોકો જ છે જેઓ અલ્લાહ પર અને તેના રસુલ (સલ.) પર ઈમાન લાવ્યા. પછી કાંઈ શંકા કરતા નથી. (પારહ ૨૬ સુરએ હુજુરાત) જ્યારે કે આમ મુસલમાન માટે શકની ગુંજાઈશ નથી તો શું આપ (સલ.) વિષે એમ કહેવું જાઈઝ થઈ શકે છે કે હદીસો સાબિત છે તેમાં આપ પોતે પણ શકમાં હતા.

હદીસે રસુલ (સલ.) વિષે મવદુદી સાહબનો અકીદો :-

મૌદુદી સા. લખે છે કે આ વાતને નકારી ન શકાય કે ***ઈલ્મ માટે જેવો મુસતનદ અને ભરોસાપાત્ર ઝરીઓ કુર્આન છે તેવો મુસતનદ અને ભરોસાપાત્ર ઝરીઓ હદીસ નથી.*** (તફહિમાત પેજ ૩૨)

દીનના મહાન આલીમોએ આકાશપાતાળ એક કરી હદીસોની છણાંવટ કરી અને તેમના નઝદીક ચોક્કસ હદીસ હોવાનું સાબિત થવા પછી જ તેના ઉપર હદીસ હોવાનો હુકમ લગાવ્યો પરંતુ મૌદુદી સા. હદીસોને ભરોસાપાત્ર અને દીનના બારામાં હદીસોને અહમિયત આપતા નથી અને શંકા જનક માને છે.

મોહદ્દિસીને કિરામ વિષે માન્યતા :-

મૌદુદી સા. મોહદ્દિસીન વિષે લખે છે કે ***મોહદ્દિસીનની ખીદમતો મુસલ્લમ અને એમણે જે કાંઈ ઝખીરો ભેગો કર્યો છે તે પણ લાભદાયક છે. પણ એમના ઉપર બિલકુલ ભરોસો કરવો ક્યાં સુધી દુરૂસ્ત છે ? બહારહાલ તેઓ ઈન્સાન હતા*** આગળ ચાલતાં લખે છે મોહદ્દિસીને અસ્મા ઉરરિજાલનો જે ઝખીરો ભેગો કર્યો છે તે બહુ કિંમતી છે પણ એવી કઈ ચીઝ છે જેમાં ગલતીનો એહતેમાલ ન હોય (તફહિમાત પેજ ૩૧-૩૧૯).

મોહદ્દિસીને કિરામે એક એક હદીસની છણાંવટ કરી હદીસ હોવાનું પૂરૂં યકીન હોવા પછી જ તેના ઉપર હદીસ હોવાનો હુકમ લગાવ્યો છે પરંતુ જમાઅતે ઈસ્લામીના સ્થાપક મૌદુદી સા. લખે છે કે 'આખિર એ પણ ઈન્સાન હતા ઈન્સાની કમઝોરીઓ તેઓ સાથે પણ લાગેલી હતી શું એ કાંઈ જરૂરી છે ? કે તેમણે જેઓને ભરોસાપાત્ર ઠેરવ્યા છે તેઓ હકીકતમાં ભરોસાપાત્ર હોય' (તફહીમાત પેજ ૩૨૧).

શરઈ કોર્ટમાં બે દીનદાર આદિલ મુસલમાન ઝુબાની આપે તો તેની વાત ઉપર ભરોસો કરી ફેંસલો થઈ શકે છે.શરઈ દ્રસ્ટીએ બે દીનદાર મુસલમાન ચાંદની ગવાહી આપે તો તેમની ગવાહી માન્ય

રાખી શરીઅત ઈદ કરવાની ઈજાઝત આપે છે. એક ભરોસાપાત્ર દીનદાર અવરત (દાયણ) કહે કે આ બચ્ચુ ફલાણી ઔરતથી પેદા થયું છે તો તે અવરતની વાત માન્ય રાખી પેદા થનાર બચ્ચાનું નસબ જેતે અવરતથી પેદા થવા માટે કહ્યું છે તેણીના ધણીથી શરીઅત સાબીત માને છે. પરંતુ મૌદુદી સા. ના નઝદીક મોહદ્દિસીન ભરોસાપાત્ર નથી અને ગલતીનો એહતેમાલ ઝાહેર કરી જે હદીસો ઉપર મુસલમાનોના ઈમાન અમલનો આધાર છે તેને જ કમઝોર કરવાની કોશીશ કરી છે. અગર એમજ માની લેવામાં આવે તો બુખારી, મુસ્લીમ, અને હદીસની બધીજ કિતાબો ઉપરથી એઅતેમાદ ઉઠી જશે અને કોઈ પણ હદીસ અમલના લાયક રહેશે નહીં. "બરીં અકલો દાનિશ બે બાયદ ગિરીસ્ત".

મવદુદી નો મસ્લક :-

મવદુદી સા. પોતે લખે છે ***"મૈ ન મસ્લકે એહલે હદીસ કો ઉસ્કી તમામ તફસીલાત કે સાથ સહીહ સમજતા હું ઓર ન હન્ફિય્યત યા શાફિઈય્યતહી કા પાબંદ હું*** (રસાઈલ વ મસાઈલ ભાગ-૧ પેજ ૨૩૫) બ હવાલએ મવદુદી મઝહબ-જ્યારે પોતે ન અહલે હદીસ ને માને છે અને ન તો ઈમામો ને માને છે તો પછી શું અકીદા રાખે છે ?

હઝરત મૌલાના મુફ્તી મોહંમદ શફીઅ સા. ફરમાવે છે કે:

'અહકર કે નઝદીક મૌલાના મૌદુદી સાહબકી બુનિયાદી ગલતી યે હે, કે વો અકાઈદ ઓર અહકામમેં ઝાતી ઈજતેહાદ કી પેરવી કરતે હેં, ખ્વાહ ઉન્કા ઈજતેહાદ જમહુર ઉલમાએ સલફ કે ખિલાફ હો, હાલાકે અહકર કે નઝદીક મન્સફે ઈજતેહાદ કે શરાઅત ઈનમેં

મૌજુદ નહીં હે, ઈસ બુનિયાદી ગલતી કે બિના પર ઉન્કે લિટ્રેચરમેં બહોતસી બાતેં ગલત ઓર જમહુર ઉલમાએ એહલે સુન્નત કે ખિલાફ હેં. (અકાબિરે ઉમ્મતકી નઝર મેં સ. ૨૦).

: મૌદુદિય્યત :

'અકાબિર, ઉલમા કી નઝર મેં'

(૧) હકીમુલ ઉમ્મત હઝરત મૌલાના અશરફ અલી સા. થાનવી રહ. ને ફરમાયા કે "મેરા દિલ ઈસ તહરીક કો કબુલ નહિં કરતા" (અશરફુસ્સવાનેહ-૨૪, આખરી જીલ્દ)

(૨) શૈખુલ અરબ વલઅઝમ હઝ. મૌલાના સૈયદ હુસૈન અહમદ સા. મદની રહ. ફરમાતે હૈં 'અબતક હમને મૌદુદી સાહબ ઓર ઉનકી જમાઅત નામ નેહાદ જમાઅતે ઈસ્લામી કી ઉસુલી ગલતિયોં કા ઝિક્ર કિયા હે જો ઈન્તેહાઈ દરજે મેં ગુમરાહી હૈ'.

અબ હમ ઉન્કી કુર્આન શરીફ ઓર અહાદીસે સહીહા કી ખુલી હુઈ મુખાલીફતોંકા ઝિક્ર કરેંગેં, જીસસે સાફ ઝાહિર હો જાએગા કે મૌદુદી સા. કા કિતાબ વ સુન્નત કા બાર બાર ફરમાના મહઝ ઢોંગ હે, વો ન કિતાબકો માનતે હેં, બલ્કે વો ખિલાફે સાલેહીન એક નયા મઝહબ બના રહે હે ઓર ઉસી પર લોગોં કો ચલાકર દોઝખમેં ધકેલના ચાહતે હૈં. (મૌદુદી દસ્તુર ઓર અકાઈદ કી હકીક્ત-૪૬)

હઝરત મૌલાના મુફતી મેહદી હસન સાહબ (રહ.)

મુફતીએ અઅઝમ દારૂલ ઉલુમ દેવબંદ ફરમાતે હૈં કે મુસલમાનોં પર વાજીબ હે કે વો લોગ જમાઅતે ઈસ્લામીસે ઈજતિનાબ ઓર દુરી ઈખ્તીયાર કરેં. ઈસ્મેં શીર્કત ઝહરે કાતીલ હે ઓર મુસલમાનો પર વાજીબ હે કે લોગો કો ઈસ જમાઅતમેં શીર્કતસે રોકેં તાકે ગુમરાહ ન હોં ઓર ઈસ જમાઅતકા ઝરર ઈસકે નફઅસે કહીં ઝયાદા હે. પસ તસામુહ ઓર સુસતી ઓર ગફલત જાઈઝ નહીં. ઓર હર વો શખ્સ જો જમાઅતકી તરફ લોગોંકો દઅવત દેગા યા ઉસ્કી તાઈદ કરેગા યા કીસી કીસમકી ઈઆનત કરેગા ગુનેહગાર ઓર આસી હોગા. મઅસીયત કી તરફ દઅવત દેનેવાલા શુમાર હોગા બજાયે ઉસકે વો સવાબ કા મુતવક્કઅ રહે. ઔર ઈસ જમાઅતકા કોઈ આદમી અગર ઈમામત કરેગા કીસી મસ્જીદમેં ઈસ્કે પીછે નમાઝ મકરૂહ હોગી (સૈયદ મેહદી હસન રઈસે દારૂલ ઈફતા દેવબંદ, ૨૩-જમાદીઉલ ઉખરા હી. ૧૩૭૦) (અકાબીરે ઉમ્મતકી નઝરમેં)

ઉસ્તાદે હદીસ, દારૂલ ઉલુમ દેવબંદ **શૈખુલ અદબ વલ ફિક્હ હઝરત મૌલાના એઅઝાજ અલી (રહ.)** લીખતે હૈં અફસોસ યે હે કે મે ઝયિકે વક્તસે મજબુર હું વરના અહલે ઈસ્લામ કે સામને ઈસ ઝહરકો પેશ કરતા જો કે ઈસ જમાઅત કી જાનીબ સે શહદમેં મીલાકર મુસલમાનોકે સામને લાયા ગયા હે ઈસલીયે બિલઈખ્તીસાર ઈસ કદર અરઝ કરતા હું કે મેરે નઝદીક યે જમાઅત અપને અસ્લાફ (યઅની મીરઝાઈ) સે ભી મુસલમાનોં કે દીનકે લીયે ઝયાદા ઝરર રસાં હે-(૧૯ જમાદીસ્સાની હી. ૧૩૭૦ (કશફે હકીક્ત)

શૈખુલ હદીસ હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ ઝકરીયા સાહબ (રહ.) લીખતેં હૈં ઈન કી (મવદુદીકી) કીતાબોં કા આમ તઅસ્સુર અઈમ્મએફીકહ ઓર અઈમ્મએ તસવ્વુફસે બે એઅતીકાદી હે ઉનકે કલામોંમેં બે ધડક તનકીદકા દરવાઝા ખુલતા હૈ (મકતુબાતે શૈખ ૨/૯)

ઓર ફરમાતે હૈં ઈસલીયે ઉનકી તસાનીફમે બહોતસે મઝામીન ગુમરાહ કરદેને વાલે હૈં જો શખ્સ સહીહ ઓર ગલત કો મુમતાઝ ન કરસકા હો વો ગલત કો સહીહ સમજકર ગુમરાહીમે મુબ્તલા હો જાએગા (મકતુબાતે શૈખ ૨/૮૬).

અકાબિરે દેવબન્દ કા મુત્તફિકા ફેસલા :-

દફતરે જમીઅતે ઉલમાએ હિન્દ, દેહલીમેં બતારીખ પહેલી અગસ્ટ ૧૯૫૧ ઈ. સ. કા ઉલમાએ કિરામ કે એક ઈજતેમા મેં મૌદુદિયત કે મુતઅલ્લિક હસ્બે ઝૈલ ફેસલા હુવા.

'મૌદુદી સાહબકી જમાઅત ઓર જમાઅતે ઈસ્લામી કે લિટરેચર સે આમ લોગોં પર જો અસરાત મરત્તબ હોતે હૈં કે અઈમ્મએ હિદાયત કી ઈત્તેબાઅ સે આઝાદી ઓર બે તઅલ્લુકી પૈદા હો જાતી હે જો અવામ કે લિયે મોહલિક ઓર ગુમરાહી કા બાઈસ હે ઓર દીનસે સહીહ વાબસ્તગી રખને કે લીયે સહાબએ કિરામ ઓર અસલાફે ઈઝામ સે જો તઅલ્લુક રેહના ચાહીએ, ઈસમેં કમી આ જાતી હે, નીઝ મૌદુદી સાહબકી બહોતસી તહકીકાત જો ગલત હૈં ઓર ઈન ઉમર સે એક જદીદ ફતના બલકે દીન હી કી એક નયે રંગ કી બુનિયાદ પળ જાતી હે જો

યકીનન મુસલમાનો કે દીન કે લિયે મુઝિર હે. ઈસ લિયે હમ ઈન ઉમૂર ઓર ઈન પર મુશ્તમિલ તહરિક કો ગલત ઓર મુસલમાનો કે લિયે મુઝિર સમજતે હેં ઓર ઈસ સે બેતઅલ્લુકી કા ઈઝહાર કરતેં હૈં.

દસ્તખત હઝરાતે શુરકાએ ઈજતેમાઅ :-

હઝ. મૌલાના મુફતી મુહંમદ કિફાયતુલ્લાહ સાહબ. દેહલ્વી (રહ.)

શૈખુલ ઈસ્લામ હઝ. મૌલાના સૈયદ હુસૈન અહમદ સાહબ રહ. મદની.

હઝ. મૌલાના કારી મુહંમદ તૈયબ સાહબ(રહ.) મોહતમીમ દારૂલ ઊલુમ, દેવબંદ.

હઝ. મૌલાના અબ્દુલ લતીફ સાહબ મોહતમીમ મઝાહિરૂલ ઉલુમ, સહારનપુર.

હઝ. મૌલાના મુહંમદ ઝકરીયા સાહબ (રહ.) શૈખુલ હદીસ, મઝાહિરૂલ ઉલુમ-સહારનપુર.

હઝ. મૌલાના અહમદ સઈદ સાહબ દહેલ્વી.

હઝ. મૌલાના સઈદ અહમદ સાહબ મુફતી મઝાહિરે ઉલુમ સહારનપુર.

શૈખુલ અદબ હઝ. મૌલાના મુહંમદ એઅઝાઝ અલી સાહબ દારૂલ ઉલુમ દેવબંદ.

હઝ. મૌલાના હબીબુર્રરહમાન સાહબ લુધિયાનવી.

મૌલાના સૈયદ મહંમદ મિયાં સા. મુસન્નિફ શાનદાર માઝી.
(માહનામા દારૂલ ઉલુમ દેવબંદ ૧૩૭૦ હી.)
(બહવાલા મવવદુદી મઝહબ).

ઉલમાએ રાંદેરની તાઈદ

(હઝ. મુફતી) સૈયદ અ. રહીમ લાજપુરી (સાહબ)
(હઝ. મૌલાના) ઈસ્માઈલ અહમદ મુલ્લા (સાહબ)

-મોહતમીમ, જામેઅહ હુસૈનિયહ- રાંદેર.

(મુફતી) ઈસ્માઈલ વાડીવાલા (સાહબ)
(મુફતી) આરીફ હસન ઉસ્માની (સાહબ)

-નાઈબ મુફતી, મદ્રસા રહીમીય્યહ-રાંદેર.

(મૌલાના) યાકુબ અશરફ રાંદેરી (સાહબ)

-મોહતમીમ મદ્રસા અશરફીયહ-રાંદેર.

(મૌલાના કારી) રશીદ અહમદ અજમેરી (સાહબ)

-શેખુલ હદીસ દા. અશરફીયહ-રાંદેર.